

Overzicht versnellingsmaatregelen

Inhoud van dit document

Dit document biedt een overzicht van beoogde maatregelen gericht op de benodigde versnelling van de versterkingsopgave, de schadeafhandeling en de afbouw van gaswinning.

Dit pakket aan maatregelen ligt voor in het Bestuurlijk Overleg van 5 juni ter bekrachtiging, en ter onderschrijving voor maatregelen waar elders over wordt besloten.

Het pakket bestaat uit de volgende hoofdmaatregelen, die zijn uitgewerkt in onderliggende maatregelen.

A. Versnellingsmaatregelen Versterkingsopgave

- Radicaal vereenvoudigen en versnellen proces met eigen regie bewoners
- Vergroten van de uitvoeringscapaciteit, waaronder 600 FTE ingenieurscapaciteit
- Daadkrachtig besturen versnelling
- Inrichten van één Uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2020
- Zo snel mogelijk werken volgens het nieuwe publieke besturingsmodel
- Verlenen van operationeel mandaat NCG
- Verlenen van crisismandaten

B. Versnellingsmaatregelen Schadeafhandeling

- Versnellingsmaatregelen TCMG (aparte bijlage)
- Oude schadegevallen

C. Ondersteuning van bewoners

- Bieden van financiële ondersteuning
- Bieden van emotionele en sociale ondersteuning

D. Huidige en potentiële maatregelen afbouw gaswinning

- Reduceren vraag
- Vergroten capaciteit
- Pseudo-gas

A. Versnellingsmaatregelen Versterkingsopgave

Hoofdmaatregel		Maatregel	Timing verwachte impact
Radicaal vereenvoudigen en versnellen proces met eigen regie bewoners	1.	Doel is om sneller zo veel mogelijk veiligheid te creëren, waarbij de door SodM goedgekeurde lokale plannen van aanpak leidend zijn voor de fasering waarmee gebouwen en gebieden worden aangepakt. Binnen deze aanpak krijgt een bewoner de mogelijkheid om zelf regie te voeren over het proces, dat over te laten aan de NCG (vanaf 1 jan 2020: de Uitvoeringsorganisatie), of af te zien van de versterking met behoud van aanspraak op de tegemoetkoming in de vorm van duurzaamheidsmaatregelen (een subsidie die kan oplopen tot € 7000 per woning). Dit geldt ook voor de bewoners in batch 1588	2019
	2a.	We richten een radicaal versneld proces in, bovenop het versnellen van het huidige proces, waarin op basis van <i>expert judgement</i> van een aannemer (mogelijk i.s.m. ingenieursbureau en/of o.b.v. de typologieaanpak) de versterkingsmaatregelen voor een gebouw worden bepaald en direct uitgevoerd. Dit proces wordt toegepast als bewoners hiervoor kiezen <ul style="list-style-type: none"> • In dit proces vallen opname, beoordeling en ontwerp samen op basis waarvan zo mogelijk tegelijkertijd een Norm- en Versterkingsbesluit wordt genomen (bij voorkeur in combinatie met het besluit over de Omgevingsvergunning, zodat maar één formeel beslismoment geldt) • Op korte termijn (Q3 2019) wordt gestart met dit nieuwe proces 	2019
	2b.	We versnellen het huidige proces van opname en beoordeling door gebruik te maken van de typologiebenadering en vergroten van capaciteit (zie maatregelen 6 t/m 9). Door inzet van de typologiebenadering kan veel sneller worden bepaald welke maatregelen nodig zijn om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen <ul style="list-style-type: none"> • In deze benadering worden voor een objecttype de faalmechanismen bepaald, waar vervolgens een bewezen maatregelenset en richtbudget aan wordt gekoppeld (o.b.v. de Groninger Maatregelen Catalogus). Door deze koppeling is het niet langer nodig om elk object volledig individueel door te rekenen. Er is een beperkte opname nodig om te bepalen of een huis daadwerkelijk overeenkomt met een objecttype. • Belangrijk is om in de uitwerking van deze benadering het aantal objecttypen te beperken (ordegrootte max 100) en daarmee enig conservatisme in de maatregelen te accepteren 	2019

	<ul style="list-style-type: none"> De koppeling tussen objecttypen, faalmechanismen en maatregelensets dient technisch gevalideerd te worden. Hiervoor wordt mandaat gegeven aan de technische commissie van de NCG, totdat de Tijdelijke Commissie Versterken operationeel is De maatregelen dienen maatschappelijk aanvaardbaar te zijn. Dit oordeel zal worden gegeven in het Versterkingsoverleg van de Gemeenten <p>Op korte termijn kunnen voor drie clusters van bouwtypen de standaard maatregelensets worden opgeleverd, gevalideerd, en toegepast. Doelstelling is om dit aantal zo snel mogelijk te verhogen</p>	
	<p>3. De 1581-batch wordt uitgevoerd en herbeoordeeld conform het SodM advies</p> <ul style="list-style-type: none"> Uitvoeren bestaande VAs voor P50/P90 adressen (circa 423) Voor de overige adressen geldt: toetsen of een herbeoordeling van een deelverzameling van deze groep wezenlijk nieuwe inzichten oplevert. Deze toets moet op zo kort mogelijke termijn uitgevoerd worden. 	2019
	<p>4. Er wordt een efficiënt, helder en maatschappelijk aanvaardbaar versterkingsproces opgesteld voor de nieuwe situatie vanaf 1 januari 2020 m.b.t. opnames, beoordelen en uitvoeren. NCG is opdrachtgever, met externe begeleiding. Het versnellingssteam (maatregel 10) begeleidt de opdracht</p>	2020
	<p>5. In het nieuwe proces (maatregel 4) worden, waar relevant, fatale termijnen gehanteerd: wanneer afspraken met inwoners niet worden nagekomen wordt de inwoner hiervoor gecompenseerd door middel van een vergoedingsregeling (boetebeding of dwangsom). Deze regeling is uiterlijk 1 jan 2020 operationeel</p>	2020
Vergroten van de uitvoeringscapaciteit (waaronder 600 FTE ingenieurscapaciteit)	<p>6. NCG (en vanaf 1 jan 2020: de Uitvoeringsorganisatie) faciliteert een vorm van specialisatie van ingenieursbureaus waardoor zij sneller productiever kunnen worden, door het continueren van het aanbesteden volgens typologisch consistente pakketten. Daarbij verduidelijken we in het nieuwe versterkingsproces (maatregel 4) hoe coördinatie plaatsvindt tussen bureaus die werkzaam zijn in een integraal aan te pakken gebied. Gegunde opnames en beoordelingen worden in principe niet teruggetrokken of her gefaseerd</p>	2019
	<p>7. NCG en de overheden stellen een meerjarig versterkingsplan op (op adresniveau), waarin de lokale plannen worden afgestemd op de beschikbare productiecapaciteit. Dit plan is nodig om de operatie te kunnen besturen, reële verwachtingen bij bewoners te wekken, en ingenieursbureaus en aannemers meerjarig zicht op werk te bieden</p>	2019

	8.	<p>NCG richt professionele productiesturing in onder externe begeleiding. Daarmee worden in ieder geval de volgende sturingsmiddelen gerealiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een productie- en capaciteitsrapportage waarmee issues in de uitvoeringsketen tijdig worden gesignaleerd • Een masterplanning van belangrijke acties die randvoorwaarden creëren om de geplande productiviteit te realiseren • Een publiek dashboard voor de uitvoering van de versterking, uiterlijk beschikbaar per 1 jan 2020. Dit dashboard maakt per gemeente, per dorp en per straat inzichtelijk in welke fase de versterking zich bevindt 	2019
	9.	<p>Regio en Rijk zetten zich in om uiterlijk 1 jan 2020 een Bouwakkoord Groningen te bereiken om de uitvoeringscapaciteit te maximaliseren en de uitvoering te versnellen. Dit akkoord geeft bouwondernemers zicht op een constante werkstroom, en faciliteert zeer korte lijnen met de uitvoeringsorganisatie. Door middel van innovatieve vormen van aanbesteding wordt ingespeeld op een doelmatige en doeltreffende uitvoering.</p>	2019
Daadkrachtig besturen versnelling	10.	<p>We richten op zo kort mogelijk termijn een versnellingssteam in vanuit de verschillende overheden en NCG dat het hiervoor beschreven pakket van versnellingsmaatregelen realiseert.</p> <p>De uitvoering van het pakket aan versnellingsmaatregelen betreft een majeure inspanning en vergt inzet van kennis, kunde en voldoende capaciteit. Mochten de huidige financiële afspraken niet toereikend zijn om dit mogelijk te maken, doet de regio een voorstel aan EZK ter aanvulling.</p>	2019
Inrichten van één Uitvoeringsorganisatie per 1 jan 2020	11.	<p>Sinds 17 mei 2019 voert de NCG de regie over de uitvoeringsketen, inclusief aansturing van de bijdrage van het CVW, zoals team opname & beoordelen en de versterkingspunten. Ook zullen dit jaar de data vanuit het CVW overgaan naar de NCG.</p> <p>Per 1 januari 2020 is er één Uitvoeringsorganisatie waarvan het eigenaarschap bij BZK berust. De uitvoeringsorganisatie kan voor de uitvoering van de versterkingsoperatie structureel dan wel voor een overgangperiode een beroep doen op andere, publieke of private, partijen.</p> <p>Op hoofdlijnen zal voor 1 juli door de directeur NCG en de ministers van BZK en EZK, samen met de regio worden besloten over de inrichting van de Uitvoeringsorganisatie en de eventuele inhuur van derden</p>	2020
	12.	<p>EZK en BZK bereiden de 'omhanging' van eigenaarschap van de uitvoeringsorganisatie van EZK naar BZK per 1 jan 2020 voor</p>	2020

Zo snel mogelijk werken volgens het nieuwe publieke besturingsmodel	13.	We werken de opdrachtgeversrelaties en besluitvormingsprocessen tussen Gemeenten/Lokale Stuurgroepen, de Uitvoeringsorganisatie, en de Tijdelijke Commissie Versterking (TCV) nader uit, op basis van het Besluit Versterking Gebouwen Groningen. Hieronder valt het uitwerken van een ruim en daadkrachtig mandaat voor de Lokale Stuurgroepen om de lokale versterkingsopgave te besturen	2019
	14.	De Regio richt een eigen ondersteunend bureau in om de opdrachtgevende rol ook regionaal goed in te vullen	2019
	15.	EZK en BZK richten de Tijdelijke Commissie Versterken zo snel mogelijk in	2019
Verlenen van operationeel mandaat NCG	16.	Het Rijk verstrekt een helder mandaat aan de Uitvoeringsorganisatie, onder andere voor de eigen organisatie, de financiële ruimte en het voortvarend aansturen van de productie. Hier valt ook onder dat de NCG de mogelijkheid heeft om schrijnende gevallen naar voren te halen en kan besluiten tot een versneld uitvoeringsproces op basis van de veiligheid. De NCG kan zelfstandig besluiten nemen zonder instemming vooraf van EZK. De mogelijkheden die de Aanbestedingswetgeving biedt voor het versneld verlenen van opdrachten zullen optimaal worden benut, ook in aansluiting op wetgeving inzake versnellingsmaatregelen aardbevingsgebied Groningen	2019
Verlenen van crisismandaten	17.	BZK brengt voor 1 jul 2019 de mogelijkheid van inzet van wetgeving inzake versnellingsmaatregelen aardbevingsgebied Groningen in kaart. Deze wet moet – naast de mogelijkheden die de crisis- en herstelwet biedt – tot verdere versnelling leiden door het mogelijk te maken dat de Uitvoeringsorganisatie en gemeenten kunnen afwijken van procedures. De wet biedt zo nodig ook mogelijkheden voor versnelling van de schadeafhandeling	2019
	18.	In het vereenvoudigen en versnellen van de versterkingsprocessen moet voorkomen worden dat aansprakelijkheidskwesties belemmerend werken. Waar nodig verlenen EZK en BZK namens de Staat vrijwaringen of sluiten zij aansprakelijkheidsverzekeringen af	2019

B. Versnellingsmaatregelen Schade-afhandeling

Hoofdmaatregel		Maatregel	Timing verwachte impact
Versnellingsmaatregelen TCMG	1.	<i>De versnellingsmaatregelen van TCMG zijn als aparte bijlage bijgevoegd</i>	2019
Oude schade gevallen	2.	Voor openstaande oude schademeldingen: als gedupeerden constateren dat NAM een uitspraak van de Arbiter niet vlot uitvoert dan kunnen zij dit melden bij de Arbiter die vervolgens dit signaal naar Ministerie van Economische Zaken en Klimaat doorgeleidt	2019

C. Ondersteuning van bewoners

Hoofdmaatregel		Maatregel	Timing verwachte impact
Bieden van financiële ondersteuning	1.	De waardedalingregeling wordt zo spoedig mogelijk geoperationaliseerd. Het proces wordt zo ingericht dat zo spoedig mogelijk vergoedingen kunnen worden uitgekeerd. In 2019 zal de commissie waardedaling worden benoemd en kunnen bewoners zich registreren om voor vergoeding in aanmerking te komen	2019
	2.	De opkoopregeling wordt tot en met 2024 doorgezet, daarbij wordt iedereen die op de huidige wachtlijst staat direct geholpen. Bewoners die hun woning te koop hebben staan krijgen de garantie dat zij op enig moment hun woning kunnen verkopen als zij hier zelf niet in slagen. Daarom wordt het Koopinstrument voortgezet tot en met 2024. Deze meerjarige voortzetting geeft de bewoners perspectief. Dit zorgt voor rust en vertrouwen op de woningmarkt. Dit is in lijn met de aanbeveling die de onderzoekers van de TU Delft hebben gedaan in de evaluatie van de pilot Koopinstrument (2017). Er wordt €20 mln ingezet om voorzetting mogelijk te maken. Met deze inzet kan tegelijkertijd iedereen die nu op de wachtlijst staat per direct worden geholpen. Indien een nieuwe evaluatie uitwijst dat aanpassing van de regeling noodzakelijk is, dan zal dat mogelijk worden gemaakt	2019
	3.	De Nieuwbouwregeling wordt na 1 juli 2019 gecontinueerd	2019
	4.	De huidige duurzaamheidsregelingen voor schade en versterken worden gecontinueerd	2019
Bieden van sociale en emotionele ondersteuning	5.	We stellen een additioneel bedrag van €5,7 mln beschikbaar voor sociale en emotionele ondersteuning door de al werkzame aardbevingscoaches (o.b.v. GGD rapport, voor een periode van twee jaar, uit zowel landelijke en regionale middelen) [wijze van financiering nog onderwerp van bespreking]	2019

D. Huidige en potentiële versnellingsmaatregelen afbouwen gaswinning

Hoofdmaatregel		Maatregel	Timing
Reeds genomen maatregelen			
Reduceren vraag	1.	Verplichten van ombouwen van industriële grootverbruikers (die jaarlijks meer dan 100miljoen Nm ³ laagcalorisch gas verbruiken) d.m.v. aanpassing Gaswet <ul style="list-style-type: none"> Overige grootverbruikers worden beleverd met pseudo-Groningengas (hoogcalorisch gas toegevoegd met stikstof), waardoor omschakeling van deze groep geen effect heeft op afname van productie uit Groningenveld 	2020
	2.	Afbouwen export naar België en Frankrijk met 10% per jaar, zoals gepland. Versneld afbouwen export naar Duitsland, door Groningengas te mengen met hoogcalorisch gas	2020
Vergroten capaciteit	3.	Bouwen stikstofinstallatie Zuidbroek door GTS	2022
	4.	Additioneel inkopen van stikstof	2020
Mogelijk aanvullende maatregelen ter versnelling – die nog onderzocht worden			
<p>Naar aanleiding van het SodM-advies (niet meer dan 12 miljard Nm³ bcm te winnen in gasjaar 2019/2020) wordt verder onderzocht of en zo ja welke extra aanvullende maatregelen denkbaar zijn om het winningsniveau te verlagen en wat de mogelijke risico's daarvan zijn. Met dit advies wordt er onder de grens van leveringszekerheid gewonnen. Dat betekent een afweging tussen risico's en impact.</p>			
Pseudo-gas	1.	Bij ingebruikname stikstofinstallatie Zuidbroek, Norg te vullen met pseudo-Groningengas in plaats van Groningengas (nu wordt Norg gebruikt voor seizoensopslag van Groningengas)	Vanaf 2022
	2.	Het beleveren van exportpunt Oude Statenzijl met pseudo-Groningengas in plaats van Groningengas	Vanaf 2022

Afbouw gaswinning in bcm:

	Basispad maart 2018	Raming GTS 31 januari 2019	Daling t.o.v. basispad
Gasjaar 2019/2020	17,4	15,9	-1,5
Gasjaar 2020/2021	13,6	12,2	-1,4
Gasjaar 2021/2022	11,2	8,6	-2,6
Gasjaar 2022/2023	4,2	3,8	-0,4